

Төв аймгийн нийгэм, эдийн засгийн байдал (2016 оны 6 дугаар сарын байдлаар)

I. Нийгмийн үзүүлэлт

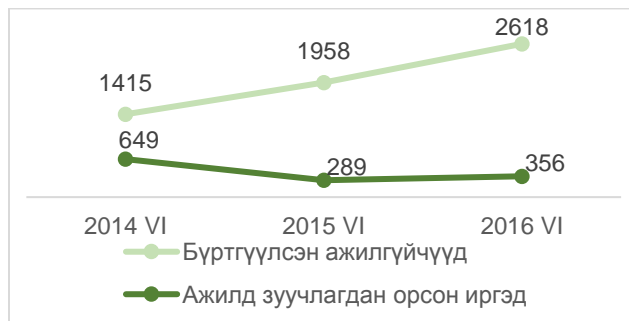
I.1 Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн.

2016 оны 6 дугаар сард Хөдөлмөрийн хэлтэст бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 995 болж, 2015 мөн үеэс 135 хүнээр, өмнөх 10 сарынхаас хүнээр тус тус буурав.

Ажилгүйчүүдийн 47.34 хувь буюу 471 нь эмэгтэйчүүд байна. 2016 оны эхнээс 451 ажлын байр захиалгад бүртгэгдсэн бол зуучлалаар 356 ажлын байранд иргэд ажилд оров. Ажилд зуучлагдсан иргэдийн 35.96 хувь буюу 128 нь эмэгтэйчүүд байв.

Зураг I.1

Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллагад бүртгүүлсэн болон ажилд зуучлагдан орсон иргэд, жил бүрийн 6 дугаар сарын эцсийн байдлаар, өссөн дүнгээр

Тайлант сард бүртгүүлсэн 419 ажилгүй иргэний 26.73 хувь нь сургуулиа төгссөн, чөлөө авсан; 22.67 хувь нь цалин орлого хүрэлцэхгүй байгаа; 9.55 хувь нь шилжин суурьшсан; 8.35 хувь нь мэргэжил ур чадвараа ашиглан орлогоо нэмэгдүүлэх; 7.4 хувь нь орон тооны цомхтголд орсон; 3.82 хувь нь байгууллага татан буугдсан; 3.58 хувь нь өрхийн болон хувийн аж ахуй эрсдэлд орж орлогогүй болсон; 2.86 хувь нь одоо эрхэлж байгаа ажлаа солих хүсэлтэй; 3.34 хувь нь цэргээс халагдсан; 1.91 хувь нь гүйцэтгэж буй ажил, албан тушаалдаа

тэнцэхгүй болсон; 0.95 хувь нь хорих газраас суллагдсан; 0.72 хувь нь тэтгэвэрт гарсан; 8.11 хувь нь бусад шалтгаанаар тус тус бүртгүүлжээ. Зураг I.2

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшнээр, 2016 оны 6 дугаар сарын эцэст

Эх үүсвэр: Хөдөлмөрийн хэлтсийн сар бүрийн мэдээ

*- Ажил хайгч гэж ажилгүй эсхүл ажилтай боловч ажлын нөхцөлөө сайжруулах, нэмэлт орлого олох зорилгоор ажил хайж хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллагад бүртгүүлсэн иргэнийг ойлгоно.

I.2 Нийгмийн халамж

Нийгмийн даатгалын байгууллагын мэдээгээр 2016 оны эхний 5 сард НДШ-ийн орлого 6.42 тэрбум ₮ болж төлөвлөгөө 98.65 хувь болж, төлөвлөгөөг Баяндэлгэр, Баян-Өнжүүл, Баянцогт, Жаргалант, Лүн, Өндөрширээт, Угтаал, Цээл, Эрдэнэсант сумд 2.07-26.87 хувиар давуулан биелүүлж, 18 сум 0.82-15.98 хувиар тасалдууллаа. Сайн дурын НДШ-ийн орлого 517.1 сая ₮ болж төлөвлөгөөг 100 хувь биелүүллээ.

Тэтгэвэр, тэтгэмжинд 15.8 тэрбум ₮ зарцуулж, олголт 100.0 хувь боллоо. Олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн 80.9 хувийг өндөр настны, 10.2 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн, 3.8 хувийг тэжээгчээ алдсаны, 5.1 хувийг цэргийн тэтгэвэрт тус бүр зарцуулжээ.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон дундаж тэтгэвэр 260840 ₮ боллоо.

Нийгмийн даатгалын нийт зарлагын 37.94 хувийг орлогоороо бүрдүүлснээс тэтгэврийн даатгалын сангийн 23.07%; тэтгэмжийн даатгалын сангийн 80.10%; эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 153.88%; үйлдвэрлэлийн осол мэргэжилээс шалтгаалах өвчний даатгалын сангийн 139.91%; ажилгүйдлийн даатгалын сангийн 106.94%-ийг тус бүр бүрдүүлжээ.

Нийгмийн халамж

Нийгмийн халамж, үйлчилгээний хэлтсийн мэдээгээр 2016 оны эхний 6 сард нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламжийг 51166 хүнд олгож, 7.7 тэрбум ₮-ийг зарцуулж 2015 оны мөн үеэс хүний тоо 2.8 хувь буюу 1394 хүнээр, зарцуулсан мөнгөний хэмжээ 36.1 хувь буюу 2.0 тэрбум ₮-өөр тус бүр өслөө.

Нийгмийн халамжийн дундаж тэтгэвэр 102130 ₮ болжээ. Олгосон тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламжийн 50.8 хувийг хүүхдийн хөгжил сангийн мөнгө; 18.0 хувийг халамжийн тэтгэвэр; 6.6 хувийг жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдийн мөнгөн тэтгэмж; 5.3 хувийг төрөл бүрийн нөхцөлт мөнгөн тусламж; 1.2 хувийг нийгмийн халамжийн дэмжлэг тусламжаа шаардлагатай иргэнд үзүүлэх хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламж; 3.1 хувийг ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд нийгмийн хамгааллын хуулийн дагуу олгогдож байгаа хөнгөлөлт, тусламж 0.6 хувийг алдар цолтой ахмадуудад үзүүлсэн хөнгөлөлт, тусламжид тус бүр зарцуулжээ.

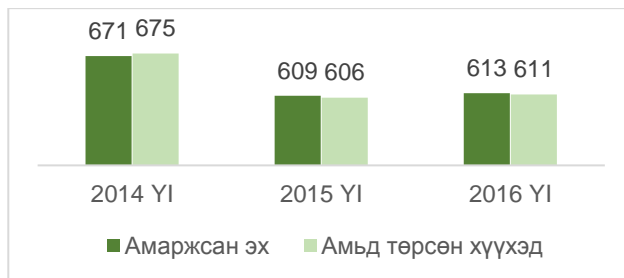

1.3 Эрүүл мэнд

2016 оны эхний 6 сард 8874 өвчтөн эмнэлэгт хэвтэн эмчлэгдэн гарсан нь нэг өвчтөнд дунджаар 7.5 ор хоног ногдлоо.

Эрүүл мэндийн байгууллагын мэдээгээр 2016 оны эхний сард 611 хүүхэд мэндэллээ.

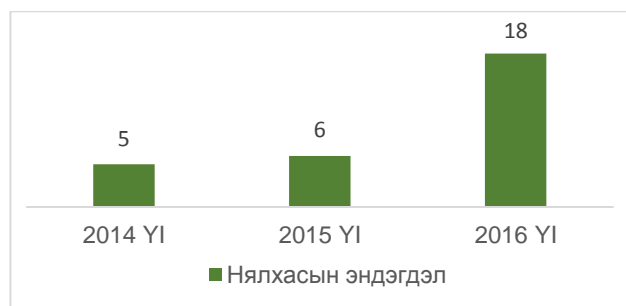
Амаржсан эх, амьд төрсөн хүүхдийн тоо, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар

Аймгийн хэмжээнд он гарсаар 1 хүртэлх насандаа нас барсан хүүхдийн тоо өмнөх оны мөн үеэс 12 хүүхдээр өслөө.

Зураг 1.4

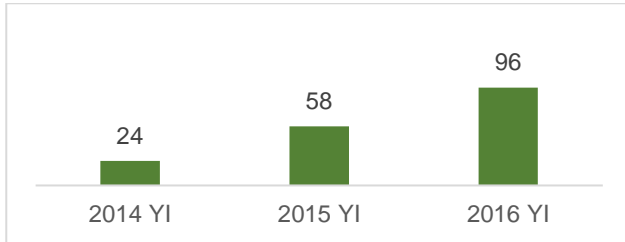
Эндсэн хүүхдийн тоо, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар

2016 оны эхний 6 сард халдварт өвчнөөр 904 хүн өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 11.33 хувь буюу 92 хүнээр өслөө. 2015 оны мөн үеэс заг хүйтэн 1.86 дахин, тэмбүү 1.29 дахин, вируст гепатит 1 дахин, трихомениаз 94.74 хувь, бруцеллөз 50 хувь, улаан бурхан 21.73 хувь тус бүр өсчээ. 10000 хүнд ногдох халдварт өвчлөл аймгийн дундаж 96 байгаа бол: Зуунмод 258, Баян-Өнжүүлд 176, Баян 149, Архуст 142, Цээл 100, ногдлоо.

Зураг 1.5

**10000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр
өвчлөгчдийн тоо, жил бүрийн 6 дугаар сарын
байдлаар**

1.4 Байгаль орчин

Төв аймгийн 2016 оны 6 сарын цаг агаарын байдлыг

олон жилийн дундажтай харьцуулсан тойм

- агаарын дундаж температур 14-19 градус дулаан буюу Өндөрширээт орчмоор дулаан, Мөнгөнморьтоор сэрүүвтэр

- өдөр ажиглагдсан агаарын хамгийн дулаан температур нь 26-32 градус буюу Өндөрширээт, Жаргалант, Борнуурт хамгийн их нь 32 градус хүрч, Дэлгэрхаан, Эрдэнэ, Мөнгөнморьт орчмоор 26-27 градус дулаан ажиглагдсан байв.

-шөнийн хугацаанд ажиглагдсан хамгийн бага температур нь 0-8 градус дулаан буюу Мөнгөнморьт, Эрдэнэд 0-1 градус, бусад нутгаар 3-8 градус дулаан байв.

-бүх нутгаар сарын нийлбэр хур тунадас 23,4-82,2 мм, их нь Жаргалантад 82,2 мм, бага нь Баянцагаанд 23,4 мм тунадас оржээ.

-салхины их хурд 4-37 м/с, зарим газраар түр зуур 14-18 м/с, Эрдэнэсант орчмоор түр зуур 37 м/с хүрч, нөөлөг салхи ажиглагдсан байна. Бэлчээрийн ургамлын дундаж өндөр 5-15 см, Эрдэнэд 5 см, Эрдэнэсантад 15 см байв.

Олон жилийн дундажтай харьцуулсан дүгнэлт

2016 оны 6-р сард агаарын дундаж температурын хувьд ихэнх нутгаар 1-3 градусаар сэрүүн, зарим

газраар өмнөх оны 6-р сартай ойролцоо дулаан, өдрийн агаарын их температур 1-5 градус орчмоор сэрүүн, шөнийн бага температур 2-6 градус орчмоор дулаан, тунадасны хувьд нийт нутгаар 1,2-77,9 мм орчмоор ахиу, халалт багатай, сарын эхэн буюу 1-2-нд зарим газраар 32 градус хүрч халсан байна. Цочир хүйтрэлт Мөнгөнморьт орчмоор сарын эхний 10 хоногт 3 удаа, 11-ний шөнө 1 удаа ажиглагдсан. Бусад нутгаар цочир хүйтрэлт ажиглагдаагүй байв. Тунадасны хэмжээ нийт нутгаар ахиу, бороотой өдрүүд олон, халалт цөөн, салхи шуурга багатай, Эрдэнэсантад ажиглагдсан нөөлөг салхинаас өөр аюултай үзэгдлийн хэмжээнд хүрсэн хүчтэй салхи, шуурга байхгүй, цаг агаар тогтвортой сар байлаа.

**2016 ОНЫ ДОЛООДУГААР САРЫН ЦАГ
АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН МЭДЭЭ**

Төв аймгийн нутгаар: Агаарын температурын сарын дундаж нь нийт нутгаар 17-22 градус дулаан буюу олон жилийн дунджийн орчим байх төлөвтэй.

Халах үе: Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн, дунд үе, сүүлийн хагас, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үеэр халж, шөнөдөө 18-23 градус, өдөртөө 31-36 градус дулаан, ялангуяа 7-9-нд голын сав нутгаар 34-39 градус, зарим газраар 40 градус хүрч халах төлөвтэй.

Сэрүүсэх үе: Хоёр болон гуравдугаар арав хоногийн эхэн болон эцсээр сэрүүсч, уулархаг нутгаар шөнөдөө 5-10 градус, өдөртөө 15-20 градус дулаан, бусад нутгаар шөнөдөө 10-15 градус, өдөртөө 19-24 градус дулаан байна.

Бусад хугацаанд: Уулархаг нутгаар шөнөдөө 6-11 градус, өдөртөө 22-27 градус дулаан, бусад нутгаар шөнөдөө 14-19 градус, өдөртөө 25-30 градус дулаан байх төлөвтэй.

Энэ сард орох тунадасны нийлбэр хэмжээ нь аймгийн нутгаар олон жилийн дунджийн орчим бороо орох төлөвтэй. Хоёрдугаар арав хоногийн эх, гуравдугаар арав хоногийн эцсээр ихэнх нутгаар бороо, нэг ба хоёрдугаар арав хоногийн дунд үеэр нутгийн

хойд хэсгээр, хоёрдугаар арав хоногийн эцэс, гуравдугаар арав хоногийн эхээр зарим газраар түр зуурын бороо орох төлөвтэй. Дуу цахилгаантай. Борооны өмнө зарим газраар салхи түр зуур ширүүснэ.

7 дугаар сарын цаг агаарын урьдчилсан мэдээгээр агаарын дундаж температур ихэнх нутагт олон жилийн дунджийн орчим, баруун аймгуудын ихэнх нутгаар дунджаас дулаан, хур тунадас ихэнх нутагт олон жилийн дунджийн орчим, баруун аймгуудын зарим нутгаар дунджаас бага, говийн нутгийн зарим газраар дунджаас ахиу орохоор байна.

6 дугаар сарын 20-ны байдлаар зуншлагын байдал нийт нутгийн 70 гаруй хувьд хэвийн, 25 орчим хувьд буюу Баян-Өлгий, Увс, Ховд, Говь-Алтай, Завхан, Архангай, Баянхонгор, Өвөрхангай, Сэлэнгэ, Төв, Хэнтий, Дорнод, Дорноговь, Өмнөговийн зарим, Дундговь, Говьсүмбэрийн ихэнх сумдын нутгаар дунд, 5 орчим хувьд буюу Увсын Цагаанхайрхан, Говьсүмбэрийн Чойр, Дорноговийн Алтанширээ, Иххэт, Дундговийн Баянжаргалант, Өлзийт сумдын нутгаар муу байна. 7 дугаар сард агаарын дундаж температур дунджаас дулаан, хур тунадас дунджийн орчим ба түүнээс ахиу орохоор байгаа нь таримал болон бэлчээрийн ургамлын ургалтанд таатай нөлөөлөхөөр байна.

I.5 Гэмт хэрэг

Цагдаагийн байгууллагын мэдээгээр 2016оны эхний 6 сард аймгийн хэмжээнд 402 гэмт хэрэг бүртгэгдэж 385 хүн холбогдож төр, иргэдийн өмчид 2027.0 сая₮-ийн хохирол учирлаа.

Гарсан гэмт хэргийн 42.5 хувь нь хулгай, 30.3 хувь нь иргэний эрүүл мэнд эрх чөлөөний хэрэг, 10.7 хувь нь бусад хэрэг, 10.9 хувь нь замын осол, 4.5 хувь нь танхай дээрэм, 1.0 хувь нь хүн амины хэрэг тус бүр эзлэв. Батсүмбэр, Заамар, Сэргэлэн, Аргалант, Борнуур, Баянжаргалан, Эрдэнэ, Жаргалант, Баяндэлгэр, Баянчандмань,

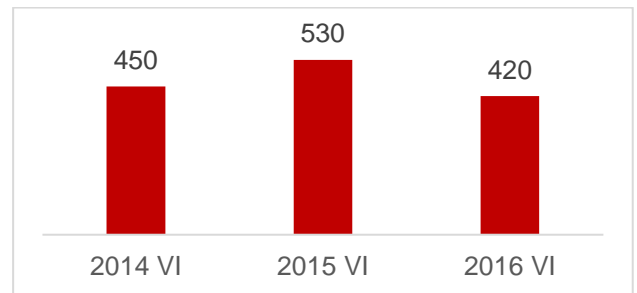
сумдад 10000 хүнд 228-48гэмт хэрэг ногдсон нь аймгийн дунджаас (45)-аас харьцангуй их байна.

Гэмт хэргийн тоо 2015 оны мөн үеэс 128 хэргээр буурлаа.

Зуунмод суманд 20, эмэгтэй 464 эрэгтэй нийт 484 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь 2015 оны мөн үеэс 173 хүнээр буурлаа.

Зураг I.8

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар

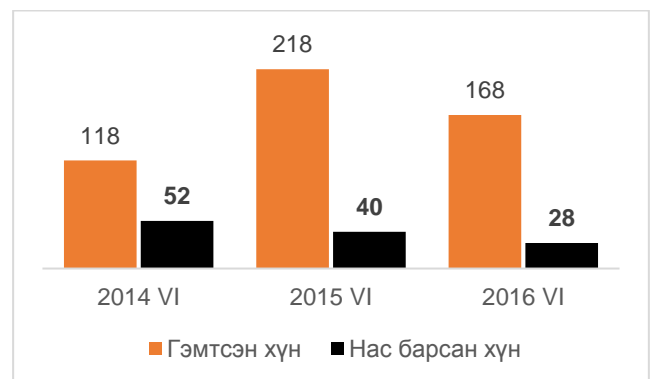

Гарсан гэмт хэргийн 18,2 хувь нь бүлгээр, 23,4 хувь нь согтуугаар үйлдэгджээ.

Гэмт хэргийн улмаас 168 хүн гэмтэж, 28 хүн нас барлаа.

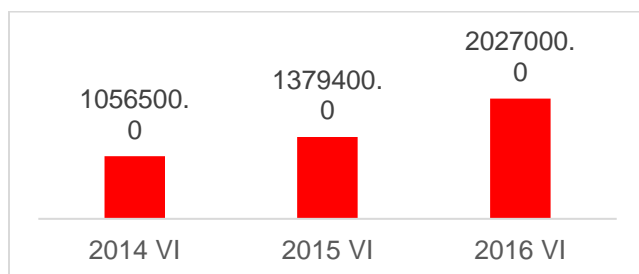
Зураг I.9

Гэмт хэргийн улмаас гэмтсэн, нас барсан хүний тоо, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар

Зураг I.10

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлын хэмжээ, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар, сая төгрөгөөр

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэл

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн албаны 2016 оны эхний 6 сарын мэдээгээр ажиллагаа хийгдэж байгаа 474 гүйцэтгэх хуудсанд нийт 2.34 тэрбум ₮-ийн төлбөр тэтгэлэг ногдов. Үүнээс 7 гүйцэтгэх хуудсанд ногдох 494.6 сая ₮-ийн материалд шүүхийн байцаан шийтгэх ажиллагаа хийгдэж, биелүүлбэл зохих 467 гүйцэтгэх хуудасны 1.84 тэрбум ₮-өөс 170 хуудасны 311.5 сая ₮-ийг биелүүлж, бодит биелэлтийн хувь гүйцэтгэх хуудасны тоогоор 36.40 хувь, үнийн дүнгээр 16.86 хувь болж 2015 оны мөн үеэс гүйцэтгэх хуудасны биелэлт 2.02 нэгжээр, үнийн дүнгийн биелэлт 13.46 нэгжээр тус тус буурлаа.

II. Эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1 Мөнгө, зээл, хадгаламж

Мөнгө, зээл, хадгаламж

ХААН, Хас, Төрийн, Капитал банкны салбаруудын дүнгээр 2016 оны эхний 6 сард кассын орлого 215.9 тэрбум ₮, кассын зарлага 218.9 тэрбум ₮ болж, гүйлгээнд 208.3 тэрбум ₮ байна.

ХААН, Хас, Төрийн, Капитал банкны салбарын нийт зээлийн багц зээлдэгчийн тоо 98404, зээлийн багцын дүн 512.4 тэрбум ₮, зээл авсан зээлдэгчийн тоо 34106, олгосон зээлийн дүн 63.7 тэрбум ₮ боллоо.

Иргэдийн хувийн хадгаламжинд 6 сарын 30-ний байдлаар хугацаатай хадгаламж 35.1 тэрбум ₮, хугацаагүй хадгаламж 11.8 тэрбум ₮ байна.

Иргэдийн харилцах дансны үлдэгдэл 6 сарын 30-ны байдлаар 206362 иргэний 10.7 тэрбум ₮ боллоо.

ХААН, Төрийн, Хас, Капитал банкны салбарууд иргэдийн хадгаламжинд төлж байгаа хугацаатай дээд хүү 1.3-1.39 хувь, хугацаатай доод хүү 0.50-0.60 хувь, хугацаагүй дээд хүү 0.08-0.61 хувь, хугацаагүй доод хүү 0.50-0.60 хувьтай байна.

Банк бус санхүүгийн байгууллага

Төв хөгжил, Түмэн мод, Сонин шийдэл кредит, Интерхэлп, Зуун дэлгэрэх банк бус санхүүгийн байгууллагууд 2016 оны эхний 6 сард 1120 зээлдэгч нарт 1186.7 сая ₮-ийн зээл олгож, 2.69 тэрбум ₮-ийн зээлийн өрийн үлдэгдэлтэй гарлаа.

Арилжааны даатгал

Арилжааны даатгал эрхлэн явуулдаг байгууллагууд 2016 оны эхний 2 улиралд 1928 даатгуулагчийг хамруулан 35.6 сая ₮-ийн даатгалын хураамж хуримтлуулж, 13.2 сая ₮-ийн нөхөн төлбөр олгожээ.

II.2 Төсөв, мөнгө

Төсвийн орлого 2016 оны эхний 6 сард орон нутаг ба аймагт төвлөрүүлснээр орлого 5.2 тэрбум ₮, зарлага 33.6 тэрбум ₮ болж, аймаг, орон нутгийн төсвийн орлогоор тооцоход орлогын төлөвлөгөө 103.97 хувь биелэгдэж, үндсэн нэрийн татварын орлогоудаас; Өмчийн татвар, үл үл хөдлөх хөрөнгө, бууны албан татвар, улсын тэмдэгтийн хураамж, газрын төлбөр, ойгоос түлээ, мод ашигласны төлбөр, нохойн албан татвар, төсөвт газрын өөрийн орлогын төлөвлөгөө биелэгдсэнгүй. Аймгийн төсвийн орлого 2015 оны мөн үеэс 4.6 хувь буюу 254.5 сая ₮-өөр буурлаа. Аймгийн төсвийн орлогын

871 хувийг татварын, 12.1 хувийг татварын бус, 0.7 хувийг хөрөнгө борлуулсны орлогууд бүрдүүлж байгаа нь 2015 оны мөн үеэс татварын орлого 5.1 нэгжээр өсч, татварын бус орлого 4.1 нэгжээр буурч, хөрөнгө борлуулсны орлого 0.9 нэгжээр өслөө. Аймгийн нийт 3 шатны орлого 7.5 тэрбум ₮ болж аймгийнх 4.3 тэрбум ₮ буюу 58.4 хувь, сумынх 841.3 сая ₮ буюу 11.2 хувь, улсынх 2.2 тэрбум ₮ буюу 30.3 хувийг тус бүр бүрдүүлжээ. 2015 оны мөн үеэс төсөвт байгууллагуудын өглөг 51.1 хувь буюу 392.8 сая ₮-өөр өсч 1.2 тэрбум ₮ болж, авлага 26.9 хувь буюу 32.9 сая ₮-өөр буурч 94.6 сая ₮ боллоо. Орон нутгийн төсвийн орлого 5.4 тэрбум ₮ болж, төлөвлөгөө 104.5 хувиар биелэгдэж. Суманд төвлөрүүлэх төсвийн орлого 841.3 сая ₮ болж, төлөвлөгөө 113.6 хувь биелж, Сэргэлэн, Баянхангай, Угтаал, Батсүмбэр, Эрдэнэ, Аргалант, Сүмбэр, Заамар, Зуунмод, Баянцогт, Борнуур, Баян сумд 55.2-0.3 хувиар тасалдууллаа. Аймагт төвлөрүүлэх төсвийн орлогын төлөвлөгөө 4.3 тэрбум ₮ болж 102.2 хувь биелж Баянцагаан, Эрдэнэ, Угтаал, Баянцогт, Баян, Жаргалант, Эрдэнэсант, Борнуур, Сүмбэр, Баянжаргалан, Зуунмод, Баянхангай сумд төлөвлөгөө 31.2-5.4 хувиар тасалдууллаа.

II.3 Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

2016 оны 6 дугаар сард ХҮИ /хэрэглээний үнийн индекс/ суурь үе болох 2010 оны 12 дугаар сараас 67.02%, өмнөх оны мөн үеэс 5.82%, өмнөх сараас 0.13 хувиар тус тус өсөв.

Хэрэглээний үнийн аймгийн индекс (өмнөх оны 12 сар=100)

ХҮИ өмнөх оны мөн үеэс 5.82% өссөний дотор боловсролын үйлчилгээний бүлэг 32.5%; хувцас бөс бараа гутлын бүлэг 9.11%; гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн барааны бүлэг 6.14%; орон сууц, ус цахилгаан, хийн түлшний бүлэг 5.97%; бусад бараа, үйлчилгээний бүлэг 5.39%; тээврийн бүлэг 5.10%; эм тариа эмнэлэгийн үйлчилгээний бүлэг 3.63%; зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээний бүлэг 1.87%; хүнсний бараа, согтууруулах бус ундааны бүлэг 1.64%; согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодисын бүлэг 0,54%-аар тус тус өсч, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээний бүлэг 4.18%; амралт чөлөөт цаг, соёлын бараа үйлчилгээний бүлэг 0.62%-аар тус тус буурав.

Бүлэг	2016 оны 6 сард	
	түлхээр	хувиар
01. ХҮНСНИЙ БАРАА, СОГТУУРУУЛАХ БУС УНДАА	0.03	-25.11%
02. СОГТУУРУУЛАХ УНДАА, ТАМХИ, МАНСУУРУУЛАХ БОДИС	0.00	0.00%
03. ХУВЦАС, БӨС БАРАА, ГУТАЛ	0.14	105.14%
04. ОРОН СУУЦ, УС, ЦАХИЛГААН, ХИЙН БОЛОН БУСАД ТҮЛШ	0.00	0.00%
05. ГЭР АХУЙН ТАВИЛГА, ГЭР АХУЙН БАРАА	0.02	15.96%
06. ЭМ, ТАРИА, ЭМНЭЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	0.00	0.00%
07. ТЭЭВЭР	0.00	0.00%
08. ХОЛБООНЫ ХЭРЭГСЭЛ, ШУУДАНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	0.00	0.00%
09. АМРАЛТ, ЧӨЛӨӨТ ЦАГ, СОЁЛЫН БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	0.00	0.00%
10. БОЛОВСРОЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	0.00	0.00%
11. ЗОЧИД БУУДАЛ, НИЙТИЙН ХООЛ, ДОТУУР БАЙРНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	0.00	0.00%
12. БУСАД БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	0.00	0.00%

II. Төл бойжилт

7 сарын 1-ний байдлаар оны эхний төллөх насны хээлтэгчийн 75.6 хувь 1504.4 мянган хээлтэгч мал төллөж, 1512.8 мянган төл гарсны 97.3 хувь 1472.5 мянган төл бойжиж байгаа нь урьд оны мөн үеэс төллөсөн хээлтэгч 7.8 хувь буюу 127.6 мянгаар; бойжиж буй төл 7.4 хувь 117.5 мянгаар буурч; 2007-2015 оны мөн үеүдийн дунджаас төллөсөн хээлтэгч 27.7 хувь 327.2 мянгаар, бойжиж буй төл 31.2 хувь 341.4 мянгаар тус бүр өслөө.

Оны эхний төллөх насны ингэний 45.1; гүүний 55.8; үнээний 62.3; эм хонины 80.2; эм ямааны 74.4 хувь нь тус бүр төллөв.

Гарсан төлийн 2.7 хувь 40301 болох толгой төл хорогдсон нь урьд оны мөн үеэс 19.8 хувь буюу 9996 төлөөр; 2007-2015 оны мөн үеүдийн дунджаас 25.1 хувь буюу 13503

төлөөр буурлаа. Гарсан ботгоны 2.7, унаганы 2.7, тугалын 2.7, хурганы 2.1, ишигний 3.6 хувь нь тус бүр хорогдов. Хамгийн их хорогдолтой 5 сум Баянчандмань, Өндөрширээт, Сэргэлэн, Баян-Өнжүүл, Баянцогт сумд гарсан төлийнхөө 13.7-4.8 хувь буюу 6081-1576 төл хорогдуулсан нь аймгийн бүх төлийн хорогдлын 44.9 хувийг (бүгд 18116 төл) эзлэв.

Том малын зүй бус хорогдол

7 сарын 1-ний байдлаар оны эхний малын 2.2 хувь буюу 99417 том мал зүй бусаар хорогдсон нь 2015 оны мөн үеэс 1.2 дахин буюу 55672 толгойгоор; 2007-2015 оны мөн үеүдийн дунджаас 16.0 хувь буюу 13719 толгойгоор тус бүр өслөө. Хамгийн их хорогдолтой 5 сум Баянцогт, Баянчандмань, Угтаал, Баян-Өнжүүл, Баянхангай сумд оны эхний малынхаа 11.77-3.95 хувь буюу 14787-3795 том мал зүй бусаар хорогдуулсан нь аймгийн бүх хорогдлын 42.1 хувь (бүгд 41821) эзлэв.

Оны эхний тэмээний 0.5, адууны 1.9; үхрийн 3.4; хонины 1.7; ямааны 2.9 хувь нь тус бүр хорогдов. Бүх зүй бусаар хорогдсон малын 5.6 хувь нь өвчнөөр, 31.7 хувь нь хээлтэгч мал эзлэв.

II.5 Аж үйлдвэр

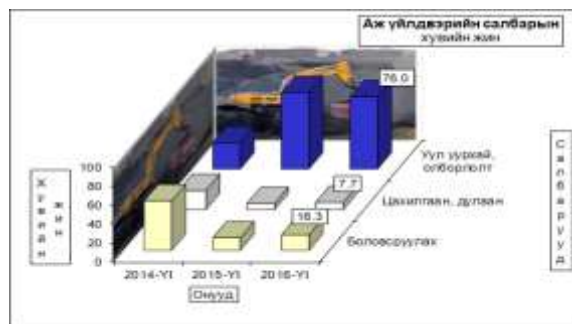
Өмчийн бүх төрлийн аж үйлдвэрийн газрууд 2016 оны эхний 6 сард (2005 оны зэрэгцүүлсэн үнэнд шилжүүлснээр) 10.87 тэрбум ₮-ийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн нь 2015 оны мөн үеэс 29.6 хувь буюу 4.56 сая ₮-өөр буурлаа.

Зураг II.6 Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл, оны үнээр, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар, сая төгрөгөөр

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ салбараар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, мнхтгг
GROSS INDUSTRIAL OUTPUT, by division, at constant prices of 2005 / mln tog

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАР INDUSTRIAL SECTOR	2015 YI	2016 YI	2015 I-YI	2016 I-YI	Дүнд зэрэгц % Percentage share to total		2016 2015%
					2015-IYI	2016-IYI	
Нийт дүн	7,397.86	5,876.98	15,437.76	10,870.05	100.0	100.0	70.4%
Ашигт малтмал олборлолт mining and quarrying	6,946.80	5,787.16	12,431.64	8,263.82	80.53%	76.02	66.5%
Боловсруулах аж үйлдвэр / manufacturing	450.15	86.75	2,027.40	1,788.52	13.13	16.27	87.2%
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл Electricity, thermal energy, steam	0.91	3.08	978.72	637.71	6.3	7.71	85.6%

Аймгийн нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл буурсан нь ашигт малтмал олборлолт, арьс шир боловсруулах, үслэг арьс боловсруулалт, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл, хүнсний үйлдвэрлэл, хэвлэн нийтлэх, цахилгаан дулааны үйлдвэрлэл өмнөх оноос 92.7-8.3 хувь буюу 15.6 саяас 4.16 тэрбум ₮-өөр буурсан нь нөлөөлөв.

Оны үнээр нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлтэнд эзлэх сумдын үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний хувийн жингээс үзэхэд Заамар, Жаргалант, Зуунмод, Баянчандмань, Баянцогт, Баянцагаан, Эрдэнэ, Батсүмбэр сумд 36.66-0.98 (эдгээр сумдын үйлдвэрлэлт 95.93) хувийг эзлэв.

Зураг II.7 Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулалтын бүтэц, дэд салбараар, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар, хувиар

II.6 Барилга

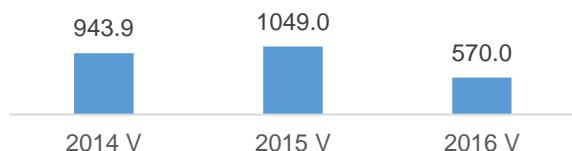
Төв аймгийн барилгын гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгж байгууллагууд 2016 оны эхний 5

сард 570.0 сая ₮-ийн барилга угсралт, их засварын ажил гүйцэтгэлээ. Гүйцэтгэлийг 2015 оны мөн үетэй харьцуулахад 0.8 дахин буюу 479.0 сая ₮-өөр буурав.

Барилга угсралт, их засварын ажлын 57.27 хувь нь инженерийн барилга байгууламжид; 26.24 хувь нь орон сууцны бус барилгад; 16.49 хувь нь орон сууцны барилгад ногдож байна. Энэ нь 2015 оны мөн үетэй харьцуулахад орон сууцны бус барилгын ажил 13.95 пунктээр, орон сууцны барилгын ажил 16.49 пунктээр тус тус өсч, инженерийн барилга байгууламжийн ажил 30.44 пунктээр буурав.

Зураг II.8

Барилга угсралт, их засварын ажил жил бүрийн 5 дугаар сарын байдлаар, сая.₮

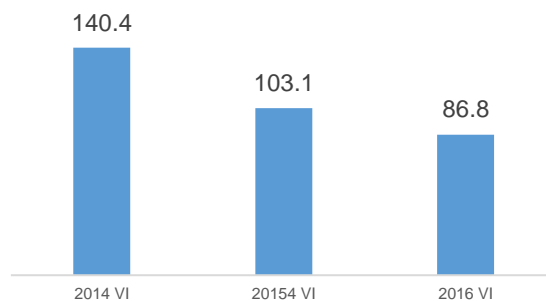
II.7 Холбоо

Холбоо ашиглалтын орлого оны эхний 6 сард 86.8 сая ₮ болж, үүнээс хүн амаас орсон орлого 42.6 сая ₮ болж, нийт орлогыг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 15.83 хувь буюу 16.3 сая ₮-өөр буурлаа.

Шуудан холбооны албаны үйлчилгээний орлого 53.5 сая ₮ болсон ба нийт орлогын 79.9 хувь нь хүн амд үйлчилсний орлого байна. Нийт орлогын 20.12 хувийг албан бичгийн, 11.03 хувийг зорчигчдын, 68.85 хувийг бусад орлого бүрдүүлээ.

Зураг II.10

Холбоо ашиглалтын орлого, жил бүрийн 6 дугаар сарын байдлаар, сая төгрөгөөр

Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэл.

Аймгийн улсын бүртгэлийн хэлтсийн мэдээгээр 2016 оны эхний 6 сард нийт 5938 иргэд, аж ахуйн нэгжийн үл хөдлөх хөрөнгөд баталгаажуулалтыг хийж 26.8 сая ₮-ийн орлого орууллаа.

Нийт орлогын 44.4 хувийг газар өмчлөлийн үйлчилгээнээс, 34.5 хувийг зээлийн барьцаанаас, 1.9 хувийг хувийн орон сууц, хашаа, байшингаас, 3.5 хувийг худалдааны үйлчилгээнээс, 3.4 хувийг бэлэглэлээс тус бүр оруулжээ.

Улсын бүртгэлийн хэлтсийн мэдээгээр 2016 оны эхний 6 сард нийт 1051 иргэд, аж ахуйн нэгжийн үл хөдлөх хөрөнгөд бүртгэл хийснээс үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийн анхны бүртгэл 28; төрөөс үнэгүй өмчлүүлсэн газрын өмчлөх эрхийн анхны бүртгэл 331; газар эзэмших, ашиглах эрхийн анхны бүртгэл 4; бэлэглэлийн гэрээ 12; худалдах, худалдан авах гэрээ 88; өв залгамжлал 17; барьцааны гэрээний бүртгэл 246; бусад бүртгэл 325 тус бүр бүртгүүлээ.

Улсын бүртгэлийн хэлтсийн Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн мэдээгээр 2016 оны эхний 6 сард нийт 71 аж ахуйн нэгж шинээр бүртгүүлснээс хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани /ХХК/ 42 ; нийгэмд үйлчилдэг төрийн бус байгууллага /НҮТББ/ 14; шашин 3; боловсрол сургалтын байгууллага /БСБ/ 1; гишүүддээ үйлчилдэг төрийн бус байгууллага /ГҮТББ/ 4;

үйлдвэрчний эвлэлийн байгууллага /ҮЭБ/ 4;
Төсөвт 2; Хоршоо 3 тус бүр бүртгүүлээ.

Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн 2016 оны 6 сарын мэдээгээр 129 аж ахуй нэгж байгууллага нэмэлт өөрчлөлт хийлгэснээс үүсгэн байгуулагч өөрчлөгдсөн 26; гишүүн нэмэгдсэн, хасагдсан 20; дүрэм шинэчилсэн 4; дахин гэрчилгээ 8; удирдлага өөрчлөгдсөн 18; үйл ажиллагааны чиглэл өөрчлөгдсөн 12; дүрмийн сан нэмэгдсэн, хасагдсан 19; хаяг өөрчлөгдсөн 2; нэр хэлбэр өөрчлөгдсөн 9; татан буугдсан 11; тус бүр бүртгүүлээ. Мөн 37 иргэн, 12 хуулийн этгээдэд лавлагаа олголоо.

Стандартчилал хэмжилзүй

Стандартчилал хэмжилзүйн хэлтсийн 2016 оны эхний 6 сарын мэдээгээр нийт 243 аж ахуй нэгж иргэнд стандартын салбар сангийн үйлчилгээ үзүүлснээс тохирлын баталгаажуулалт 286; үүнээс тохирлын гэрчилгээ 241, дотоодын бүтээгдэхүүний баталгаажуулалт 45; хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалт 2383; үүнээс цулын хэмжүүр 366, жин 310, туухай 52, автомашины жин 4; эзэлхүүн зарцуулалтын хэмжүүр 274; үүнээс түгээгүүрийн хэмжүүр 185, мерник 9, шингэн бүтээгдэхүүнийг хэмжих хэрэгсэл 7, сүмбэн метр 25, уртын хэмжих хэрэгсэл 7, усны тоолуур 38; нэг фазын тоолуур 1721, гурван фазын тоолуур 22, даралтны аппарат 5 тус бүр баталгаажуулсан байна.

Аудит

Аймгийн аудитын газар 2016 оны эхний 6 сард 252 байгууллагын санхүүгийн тайланд аудит хийснээс 220 нь зөрчилгүй, 29 нь хязгаарлалттай, 3 нь сөрөг дүгнэлтүүдтэй гарлаа.

2016 оны эхний 6 сард 831 алдаа 148.1 сая ₮-ийн зөрчил илрүүлээ. Үүнээс 86 алдаа 10.8 сая ₮-ийг залруулсан.